

ФРЕЙМОВА СТРУКТУРА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО КОНЦЕПТУ *WATER*FRAME STRUCTURE OF ECOLOGICAL AND ECONOMIC *WATER* CONCEPT

Ковалик Н.В.,

orcid.org/0000-0001-7095-4553

кандидат філологічних наук, професор,

завідувачка кафедри іноземних мов

Львівського торговельно-економічного університету

Тимочко Л.М.,

orcid.org/0000-0001-8732-729X

доцент кафедри іноземних мов

Львівського торговельно-економічного університету

Наукова праця продовжує розпочате авторами дослідження екологічного дискурсу в англійській науковій концептосфері. Увагу зосереджено на аналізі структури та змісту концепту *WATER* в англійському водогосподарському метадискурсі на матеріалі оригінального тексту Водної рамкової директиви 2000/60/ЄС (EU Water Framework Directive, WFD).

Концепт *WATER* розглядається як базова структура, що формує основу екологічного дискурсу англійської наукової концептосфери. Для розширення цілісного понятійно-категорійного апарату екологічного дискурсу англійської наукової концептосфери запропоновано уніфіковану категорію «еколого-економічний концепт *WATER*».

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю докладніше вивчити теоретичні передумови для екологічних досліджень у лінгвістиці на засадах міждисциплінарного синтезу, а також важливість дослідження та формування цілісного понятійно-категорійного апарату екологічного дискурсу в англійській науковій концептосфері.

У роботі особлива увага приділена аналізу еколого-економічного концепту *WATER* та дослідженню його фреймової структури з використанням авторської методики концептуального аналізу, запропонованої українською науковицею Світланою Жаботинською. У процесі дослідження було побудовано первинну концептуальну модель еколого-економічного концепту *WATER* в англійському водогосподарському метадискурсі, яка має складну фреймову структуру з відкритою системою, складові частини якої взаємодіють та доповнюють одна одну. Аналіз фактичного матеріалу та моделювання фреймової структури еколого-економічного концепту *WATER* дав змогу визначити 18 базисних пропозиційних схем та довести домінування предметного фрейма з описовою характеристикою *ВОДИ* «як речовини за її якістю, місцем та формою існування».

Результати аналізу дозволили сформувати абстрактну концептуальну мережу, інформаційні елементи якої втілені у значеннях мовних одиниць різних рівнів, а також у висловлюваннях, що розкривають сутність досліджуваного концепту.

Ключові слова: дискурс, метадискурс, концепт/еколого-економічний концепт, фрейм, фреймовий аналіз, мережева структура.

This paper continues the study of ecological discourse in English scientific conceptual sphere. It focuses on the analysis of the structure and content of *WATER* concept in English water management metadiscourse based on the original (English) text of the EU Water Framework Directive 2000/60/EC (WFD).

The *WATER* concept is considered as a fundamental structure that constitutes the primary basis of ecological discourse in English scientific conceptual sphere. To enhance the holistic conceptual and categorical apparatus of ecological discourse in English scientific conceptual sphere, a unified category “ecological and economic *WATER* concept” is proposed.

The relevance of the study is determined by the need to explore in depth the theoretical prerequisites of ecological studies in linguistics through interdisciplinary synthesis. Furthermore, it emphasizes the importance of investigating and constructing an integrated conceptual and categorical apparatus of ecological discourse in English scientific conceptual sphere.

The paper devotes particular attention to the analysis of the ecological and economic *WATER* concept and the study of its frame structure using the conceptual analysis methodology developed by Ukrainian scholar Svitlana Zhabotynska. The study is built a primary conceptual model of the ecological and economic *WATER* concept in English water management metadiscourse, which has a complex frame structure with an open system, the components of which interact and complement each other. The analysis of the factual material and modeling of the frame structure of ecological and economic *WATER* concept made it possible to identify 18 basic propositional schemes and prove the dominance of the subject frame with the descriptive characteristics of *WATER* “as a substance in terms of its quality, place and form of existence”.

The findings facilitated the formation of an abstract conceptual network, the information elements of which are embodied in the meanings of linguistic units across various levels and in expressions that elucidate the essence of the concept under study.

Key words: discourse, metadiscourse, concept/ecological and economic concept, frame, frame analysis, network structure.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку цивілізації характеризується появою нових дослідницьких парадигм, серед яких дискурс є одним із найпопулярніших об'єктів наукових розвідок. У наш час, у руслі прагматичного та лінгвокогнітивного підходів до вивчення мовних явищ, все більше й більше уваги вчені приділяють дослідженням різних типів дискурсу. Англомовний науковий дискурс залишається домінуючим у сучасному науковому суспільстві – цей факт залишається незаперечним. Відтак, англійська мова в контексті різновекторної глобалізації є основним засобом міжнародної комунікації у сфері науки, а тим паче такого наріжного у наш час – стану екологічної безпеки у світі.

Екологічні проблеми сьогодення набули масштабності й потребують особливої уваги з боку суспільства. Справді, нинішню екологічну ситуацію у світі можна охарактеризувати як кризову, як таку, що формувалася протягом тривалого періоду через нехтування об'єктивними законами розвитку і відтворення усього природно-ресурсного комплексу світу. Через структурні деформації народного господарства, за яких перевага надається розвитку сировинно-видобувних, а, отже, найбільш екологічно небезпечних галузей промисловості, світовій економіці загрожує глобальна екологічна катастрофа.

Техногенні та кліматичні зміни у системі «суспільство-природа», досягнувши точки біфуркації, призводять до змін середовища і, у свою чергу, провокують до змін при взаємодії суспільства і природи, породжуючи соціально-економічні й екологічні проблеми. Водночас, усі ці фактори впливають на метаморфози й розвиток наукового дискурсу, оскільки мова – явище динамічне і змінюється у відповідь на зміни та прогрес у суспільстві.

У сучасній системі наукових знань все більшої значущості набуває екологія як система міждисциплінарних знань, яка відображає стан суспільства. Саме ідея міждисциплінарного синтезу стала теоретичною передумовою виникнення екологічних досліджень у лінгвістиці. Завдяки чому з'явилася можливість прийти до узагальнень, що дали змогу розширити межі лінгвістики як дисципліни. Звідси виникнення таких маргінальних наук, як соціолінгвістика, психолінгвістика, лінгвокультурологія, лінгвістична психологія, лінгвостатистика тощо. Саме за принципом міждисциплінарного синтезу сформувалися, на нашу думку, наймолодші й перспективні наукові напрями у мовознавстві – еколінгвістика, екологія культури, екологія

людини, лінгвоекологія, екологія мови, екологія перекладу тощо [1, с. 141; 2; 3, с. 120–122].

Запропонована праця продовжує розпочате нами дослідження екологічного дискурсу (*Ecological Discourse*) в англійській науковій концептосфері. Увагу зосереджено на дослідженні водогосподарського метадискурсу (*Water Management Metadiscourse*) у синтезованому еколого-економічному субдискурсі (*Ecological and Economic Subdiscourse*).

До слова, історичний розвиток економічної думки наприкінці ХХ століття призвів до домінування екологічної економіки, поставивши під сумнів принципи неокласичної економічної науки, в якій переважають теоретичні побудови, а не практичні спостереження, ігноруються дані про реальний світ, що не узгоджуються з теорією [4]. Екологічна економіка – нова міждисциплінарна наука, яка синтезує економічні, екологічні та соціальні аспекти господарської діяльності людини і є фундаментом економічної теорії сталого розвитку. Екологічна економіка визнає екологічні обмеження та вводить екологічні поняття в економіку, не заперечуючи традиційно-економічних. Екологічні економісти (Ніколас Джорджеску-Роген, Кенет Болдуінг, Герман Дейлі, Роберт Констанца та інші) враховують у своїх дослідженнях незворотність екологічних змін, допомагають побачити впливовість економічних процесів у природних екосистемах та виявити умови їх співіснування задля збереження життєздатного розвитку людської цивілізації.

Відтак, синтезуємо сучасну екологічну економіку у міждисциплінарний еколого-економічний субдискурс, в межах якого водогосподарський метадискурс розглядається як мегафрейм та є важливим елементом внутрішньосистемної ієрархічної структури екологічного дискурсу [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень свідчить, що, з 1970-х рр. і до сьогодні еколінгвістичні пошуки демонструють динамічний розвиток як у кількісному, так і якісному вимірах. Чимало зарубіжних науковців присвятили свої праці вивченню питань еколінгвістики, створивши теоретичне підґрунтя для подальшого дослідження цієї галузі. Ейнар Гауген (E. Naugen), американський лінгвіст і письменник, ще в 70-х рр. ХХ століття в роботі «Екологія мови» акцентував увагу на взаємодії лінгвістики з іншими науками. Р. Гарре (R. Harré), С. Брокмаєр (J. Brockmeier), П. Мюльхойслер (P. Mühlhäusler) одними з перших порушили методологічні засади еколінгвістики. Основна ідея їхніх праць полягає в тому, що мовні структури та

мова загалом розглядаються не як замкнуті системи, а як система одиничних структур, що взаємодіють із навколишнім світом; вони зазначали, що неможливо вивчати мову у відриві від її природного й культурного контексту. Серед українських лінгвістів важливо відзначити О. Селіванову, В. Жуковську, А. Раду, О. Семенець, які досліджували реалізацію лінгвоекологічного підходу до аналізу процесів мовного вираження суспільних цінностей у матеріалах засобів масової інформації, а також еколінгвістичні аспекти риторики, стилістики й культури мовлення [3, с. 120].

Актуальність дослідження визначається посиленою увагою до пошуку екологічної рівноваги у природі, що є основою сучасної стратегії формування та реалізації світової екологічної політики; необхідністю докладніше вивчити теоретичні передумови для екологічних досліджень у лінгвістиці на засадах міждисциплінарного синтезу; важливістю дослідження та формування цілісного понятійно-категорійного апарату екологічного дискурсу в англійській науковій концептосфері.

Аналіз англійського водогосподарського метадискурсу у синтезованому еколого-економічному субдискурсі – складний та конструктивний процес, для ефективного здійснення якого потрібні передусім знання усіх компонентів мовної системи, загальні (енциклопедичні) знання, що зберігаються у довготривалій пам'яті у формі ментальних схем, визначення ситуативних факторів, їхня адекватна інтерпретація та багато інших чинників, дослідження яких може слугувати завданням майбутніх наукових розвідок у галузі когнітивної лінгвістики.

Новизна розвідки мотивована тим, що сьогодні не зафіксовано досліджень, присвячених прицільному вивченню поведінки конкретного концепту в англійському водогосподарському метадискурсі (на матеріалі оригінального/англійського тексту Водної рамкової директиви ЄС), тому цей спонукає нас до заповнення цієї прогалини.

Формулювання мети та завдань. *Об'єктом* дослідження є англійський водогосподарський метадискурс, в якому об'єктивується концепт *WATER*. *Предмет* дослідження – лінгвокогнітивні характеристики концепту *WATER* в англійському водогосподарському метадискурсі.

Наша *мета* – дослідити структуру та зміст концепту *WATER* в англійському водогосподарському метадискурсі. Для досягнення мети необхідно виконати такі *завдання*: 1) здійснити прицільний фреймовий аналіз концепту *WATER* в англійському водогосподарському метадис-

курсі, використавши авторську методику концептуального аналізу української дослідниці Світлани Жаботинської [5; 6]; 2) виявити та описати фреймову структуру концепту *WATER*.

Фактичним матеріалом для нашого дослідження слугував оригінальний (англійський) текст Водної рамкової директиви 2000/60/ЄС (*EU Water Framework Directive / WFD*) загальним обсягом 72 сторінки, у якому зафіксовано 574 приклади уживання концепту *WATER* [7].

Заробочу гіпотезу дослідження приймаємо введення уніфікованої категорії «еколого-економічний концепт *WATER*» для розширення цілісного понятійно-категорійного апарату екологічного дискурсу англійської наукової концептосфери.

У попередніх розвідках, ми запропонували тлумачення категорії концепту, як *багатовимірної, багатокомпонентної, об'ємної та ієрархічно впорядкованої ментальної структури, яка має різновекторні форми мовного вираження, відображає певний фрагмент знання та є складовою концептуальної картини світу* [2]. Зважаючи на те, що концепт є відкритою структурою, яка може розширювати свої межі за рахунок надходження нової інформації і є невичерпним матеріалом для міждисциплінарного синтезу, вважаємо за доцільне ввести та використовувати категорію «еколого-економічний концепт» в межах синтезованого еколого-економічного субдискурсу, оскільки категорію «еколого-економічний концепт» модифіковано із загальнонаукової категорії «лінгвоконцепт».

На концептуальному рівні *WATER* є універсальним концептом, оскільки він існує у переважній більшості лінгвокультур та є складовою концептуальної картини світу. Ми ж розглядаємо еколого-економічний концепт *WATER* як *фундаментальну структуру, що становить першооснову екологічного дискурсу англійської наукової концептосфери* (розбивка наша – К. Н., Т. Л.).

Такий підхід потребує уточнення: наголос на еколого-економічну складову концепту *WATER* зроблено невипадково, адже дослідження водогосподарського метадискурсу проводимо на засадах дуальності – симбіозі екологічного та економічного векторів. Водні ресурси, з точки зору екології, займають особливе місце серед усіх існуючих природних ресурсів, оскільки жодна сфера життя і діяльності людини неможлива без використання води. При цьому, водоресурсний потенціал будь-якої країни світу є природною основою її економічного розвитку, соціального благополуччя й екологічної безпеки. За словами В. Вовка [4], «економіка є відкритою підсисте-

мою екосистеми та діє в межах природних (біофізичних) обмежуючих факторів». Тому водогосподарський комплекс слід розглядати як підсистему усєї еколого-економічної системи.

У наш час водогосподарські проблеми набули не лише державного, але й міждержавного значення. Водний фактор став одним з головних чинників колективної світової безпеки. Особливо актуальним є питання комплексного використання світових запасів водних ресурсів. Внаслідок цього, взаємодія суспільства і природи відбувається у середовищі, де перетинаються природні закони з законами розвитку суспільства, породжуючи не лише соціально-економічні, а й еколого-економічні проблеми.

У найважливіших міжнародних документах останнього десятиріччя, присвячених проблемам навколишнього середовища і гармонійного розвитку суспільства, велика увага приділяється формуванню екологічної свідомості, мислення та культури особистості, інформуванню людей про екологічну ситуацію в світі, державі, регіоні, ознайомленню з можливими шляхами вирішення різних екологічних проблем, з концептуальними підходами до збереження біосфери і цивілізації. Науковці стривожено відзначають погіршення стану здоров'я значної частини населення, зумовлене погіршенням якості води, тому захист водних ресурсів є пріоритетним напрямом державної політики у всьому світі.

23 жовтня 2000 року на спільному засіданні Європейського Парламенту та Європейської Ради у Люксембурзі було ухвалено Водну рамкову директиву 2000/60/ЄС (повна назва директиви «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики»), яка визначає основні (рамкові) принципи управління та шляхи досягнення доброї якості води і безпечного стану річок і водойм у Європі та встановлює основні положення для захисту та покращення країнами ЄС (та країнами – кандидатами на вступ до ЄС) стану водних ресурсів та сприяння їх сталому збалансованому використанню [7].

Виклад основного матеріалу. У нашому дослідженні для більш прицільного аналізу еколого-економічного концепту *WATER* та виявлення його фреймової структури ми використовуємо розгалужену типологію фреймів, яку було розроблено українською дослідницею Світланою Жаботинською [5, с. 81–84; 6, с. 18–19]. Учена застосовує для опису значень мовних одиниць схемні концептуальні мережі, утворені пропозиціями базисних фреймів, «... де найфундаментальніші категорії мислення впорядковані відпо-

відно до того, як ми сприймаємо речі емпіричного світу» [5, с. 81]. На основі цього принципу дослідниця виокремлює **п'ять типів фреймів**: предметний, акціональний, посесивний, ідентифікаційний та компаративний:

1. Предметний фрейм об'єднує **буттєві схеми** – квантитативну “X є СТИЛЬКИ-кількість”, квалітативну “X є ТАКЕ-якість”, локативну “X існує / діє ТАМ / LC-локатив (початок, шлях або місце, кінець)”, темпоральну “X існує ТОДІ / ТМ-темпоратив (початок, відрізок або момент часу, кінець)” та схему способу буття “X існує ТАК-спосіб”.

2. Акціональний фрейм включає **акціональні схеми** стану / процесу “AG-агєнс діє”, контактної дії “AG-агєнс діє на РТ-пацієнс / AF-афектив» і каузації “CR-каузатор робить FT-фактив”. Дані схеми можуть бути розширені за рахунок аргументних ролей сирконстант (різновиди: AT-супровідник, AD-помічник, CG-контрагєнт, IN-інструмент, MD-медіатив), стимул (GL-ціль, CS-причина), передумова (CD-умова, CS-уступка), реципієнт (AD-адресат, BN-бєнефактив / ML-малефактив), а також за рахунок локативної та темпоральної схем.

3. Посесивний фрейм конституюється **посесивними схемами** партитивності “WH-цїле має PR-частина”, інклюзивності “CR-контейнер має СТ-вміст” / “СТ-вміст має CR-контейнер” та власності “OW-власник має OD-власність” / “OD-власність має OW-власника”.

4. Ідентифікаційний фрейм об'єднує **ідентифікаційні схеми** персоніфікації “ID-індивід є PS-персоніфікатором (власна назва)”, класифікації “ID-індивід / вид є CL-класифікатор: вид / рід” і характеристики “ID-індивід є CH-характеризатор”.

5. Компаративний фрейм представлений **компаративними схемами** тотожності/метаморфози, “CV-компаратив є / як / MS-корелят”, подібності / аналогії “CV-компаратив є як AN-корелят” і подоби / метафори, “CV-компаратив є неначе MT-корелят”.

На основі аналізу фактичного матеріалу [7] ми виділили сукупну фреймову структуру еколого-економічного концепту *WATER*, всередині якої було виокремлено п'ять основних фреймів, згідно з обраною класифікацією, та виявлено слоти, що формують кожен фрейм.

Аналіз фактичного матеріалу показав, що виявлені в контексті англomовного водогосподарського метадикурсу логічні предикати, пов'язані з еколого-економічним концептом *WATER* як денотативним значенням іменника *water*, були

тематично згруповані на основі базисних пропозиційних схем:

1) буттєва квалітативна схема “ВОДА є ТАКА-якість”: така за прісністю / солоністю: *freshwater (s) [8]; fresh surface water [2]; transitional waters [11]; saline waters [1]; така за якістю*: *good quality water [1]; good quality surface water [1]; така за призначенням*: *drinking water [11]; recreational waters [1]; bathing waters [2]; receiving groundwater [1]; water intended for human consumption [1]; така за розповсюдженістю молюсків і ракоподібних*: *shellfish waters [1]; така за результатом впливу діяльності людини*: *waste-water [4]; the resulting water [1]; така за ефективністю*: *water-efficient (technologies) [1];*

2) буттєва локативна схема “ВОДА є / існує / діє ТАМ / LC-локатив (місце)”: місце = ґрунт: *groundwater(s) [153]; місце = земна поверхня*: *surface water(s) [113]; місце = прибережна частина суші*: *coastal waters [13]; місце = материкова частина суші*: *inland water(s) [4]; inland surface waters [1]; місце = море / океан*: *marine waters [4]; місце = місто*: *the urban waste-water [1]; місце = країна(и)*: *water(s) in the Community [2]; Community waters [3]; territorial waters [3]; transboundary water [1];*

3) буттєва схема способу буття “ВОДА існує ТАК-спосіб(формаіснування)”: формаіснування = стояча чи текуча: *standing or flowing water [1]; standing inland surface water [1]; формаіснування = дощова*: *rainwater [1];*

4) акціональна схема¹ “AG-ВОДА діє”: *groundwaters do not fully follow a particular river basin [1]; water needs [1]; waters achieving a status [1]; waters showing evidence of major alterations to the values of the biological quality elements [1]; waters showing evidence of severe alterations to the values of the biological quality elements [1]; inland waters flowing into them [1]; the resulting water will meet the requirements of Directive [1]; freshwaters needing protection or improvement [1];*

5) акціональна схема¹⁺ локатив “AG-ВОДА діє ТАМ / LC”: *inland water flowing for the most part on the surface of the land [1];*

6) акціональна схема контактної дії¹ “AG-ЛЮДИНА діє / не діє на РТ-пацієнс / АФ-афектив ВОДУ”: *water is directly discharged [1]; discharges to the groundwater body [1]; direct discharges to groundwater [1]; impoundment of fresh surface water [1]; abstraction and impoundment of water [1]; a balance between abstraction and recharge of groundwater [1]; the quality required of shellfish waters [1]; sampling and analysis of surface water [1]; waste-water treatment*

[1]; the urban waste-water treatment [1]; the water treatment regime [1]; groundwater characterization [1]; abstraction, impoundment, storage, treatment and distribution of surface water or groundwater [1]; augmentation of groundwater bodies [1]; the abstraction of fresh surface water and groundwater [1]; water abstraction(s) [2]; the abstraction of water [4]; loss of water [1]; water uses [1]; uses of Community waters [1]; users of water [1]; use of water [2]; water use(s) [9]; water-use activity [1]; economic analysis of water use [2]; water use [1]; to ensure protection and sustainable use of water [1]; protection and sustainable management of water [1]; provide for additional protection or improvement of the waters [1]; water transfer and diversion [1]; the protection of inland surface waters [1]; the protection of marine waters [1]; protection of water(s) [5]; the protection of territorial and marine waters [1]; protection of their surface water and [1]; ... protection of their groundwater [1]; freshwater protection [1]; water protection and management [1]; pollution of marine waters [1]; pollution of water [4]; pollution of surface water(s) [3]; pollution of groundwater [5]; pollution of marine waters [1]; risks to waters [1]; the abstraction of drinking water [2]; water is stored [1]; (the) drinking water supply [2]; the supply of water [1]; injection of water [2]; production of drinking water [1]; supply and demand for water [1]; supply and demand for water [1]; Member States should identify waters [1]; reinjection of pumped groundwater [1]; water is accidentally polluted [1]; the impact of human activity on groundwaters [1]; water is affected or used [1]; in securing good water quality [1];

7) акціональна схема контактної дії¹ + ціль: “AG-ЛЮДИНА діє / не діє на РТ-пацієнс / АФ-афектив ВОДУ заради GL-ціль”: *waters used for the abstraction of drinking water [2]; the protection of marine waters from pollution [1]; the protection of groundwater against pollution [1]; injection of water for technical reasons [1]; the protection of Community waters in terms of quantity and quality [1]; water abstraction for urban, industrial, agricultural and other uses [1]; water intended for human consumption [2]; the abstraction of water intended for human consumption [1];*

8) акціональна схема контактної дії¹ + медіатив “AG-ЛЮДИНА діє / не діє на РТ-пацієнс / АФ-афектив ВОДУ з допомогою MD-медіатива”: медіатив = речовини, забруднювачі, викиди: *pollution of water by those substances [1]; pollution of water by individual pollutants or groups of pollutants [1]; surface waters affected by discharges of those substances [1];*

9) акціональна схема контактної дії¹ + **локатив** “AG-ЛЮДИНА діє / не діє на РТ-пацієнс / АФ-афектив ВОДУ ТАМ / LC – місце”: місце = район: *coastal waters shall be identified and assigned to the nearest or most appropriate river basin district or districts [1]; they (groundwater) shall be identified and assigned to the nearest or most appropriate river basin district [1]; місце = інша вода: *water abstracted from the groundwater body [1]; the water used may be derived from any surface water or groundwater [1];**

10) акціональна схема контактної дії² “AG-ЩОСЬ діє / не діє на РТ-пацієнс / АФ-афектив ВОДУ”: *low water requiring crops [1]; similar activities on, or in the ground which come into contact with groundwater [1]; water-saving (irrigation techniques) [1];*

11) акціональна схема контактної дії³ “AG-ВОДА діє / не діє на РТ-пацієнс / АФ-афектив”: *habitats and species directly depending on water [1];*

12) посесивна партитивна схема¹ “WH-ВОДА має PR-частину”: частина = об’єм / маса води: *a/the body (bodies) of water [49]; surface water body (bodies) [21]; the bodies / a body of surface water(s) [18]; (the) water body (bodies) [15]; heavily modified water body [1]; a body of inland water [1]; artificial water body [1]; artificial body of water [1]; the physical characteristics of a surface water body [1]; transboundary water bodies [1]; the status of a body of surface water [1]; a / the body (bodies) of groundwater [19]; groundwater body (bodies) [43]; a body of water is so affected by human activity or its natural condition [1]; частина = статут: *water status [9]; the status of water [8]; good status of surface water [1]; the status of groundwater [2]; surface water status [5]; the status of surface waters [4]; surface water status of bodies [1]; “Good surface water status” [3]; “Good surface water chemical status” [2]; the quantitative status of water [1]; Groundwater quantitative status [4]; good water status [3]; the status of the body of water [1]; the development in water status [1]; good status of groundwater [2]; good groundwater status [3]; good groundwater chemical status [4]; groundwater chemical status [7]; groundwater status [4]; ecological status in transitional waters [1]; ecological status in coastal waters [1]; the status of surface water and groundwater [1]; ecological status and chemical status for surface waters [1]; the ecological status of such waters [1]; частина = ширина: *the breadth of territorial waters [2]; частина = баланс: water balances [1]; частина = якість: quality of surface waters [1]; the quality of surface freshwater [1]; the quality of freshwaters***

[1]; groundwater quality [1]; good water quality [1]; the quality of the water(s) [3]; water quality [1]; the quality of any receiving groundwater [1]; the quality required of surface water [1]; freshwater quality [2]; частина = умови / режим течії: natural flow conditions of water [1]; частина = хімічний склад: the chemical composition of the groundwater [1]; the chemical composition of water [1]; частина = потік: groundwater flows [6]; freshwater flows [2]; water flow [3]; water flow regulation [1]; flow of groundwater [1]; частина = рівень: groundwater level(s) [4]; groundwater level regime [1]; частина = ресурси, запаси: freshwater resources [1]; water resources [3]; groundwater resource [2]; частина = об’єм: volume of groundwater [1]; the volume of water present [1]; частина = кількість: freshwater ... quantity [2]; water quantity [1]; quantities of groundwater [1]; частина = зовнішня границя: the outer limit of transitional waters [1]; частина = течія: a water course [1];

13) посесивна партитивна схема² “WH – ЦІЛЕ має PR-частину ВОДУ”: ціле = сектор: *the water sector [1]; ціле = орган управління / менеджмент: water management [2]; the management of its water [1]; ціле = законодавство: Community water legislation [1]; water legislation [1]; ціле = мережа станцій моніторингу: the surface water monitoring network [2]; groundwater level monitoring network [1]; the groundwater monitoring network [4]; ціле = регулювання / контроль: water regulation [2]; ціле = екосистема, природний комплекс: surface water ecosystems [1]; ціле = екорегіон: ecoregions for transitional waters and coastal waters [1]; ціле = служба водопостачання / подача води: water services [10]; the costs of water service [1]; ціле = стандарти: standards may be set for water [1]; ціле = програмні заходи / курс: water policy [9]; policy on water [1]; European water policy [1]; Community water policy [3];*

14) посесивна інклюзивна схема¹ “CR-контейнер ВОДА має СТ-вміст”: вміст = викиди: *indirect releases into water [1]; вміст = система: water systems [1]; вміст = тип: water type [2]; surface water body type(s) [17]; surface water type [1]; вміст = категорія, різновид, класифікація: surface water category (categories) [6]; вміст = речовини: quality standards for these substances for all surface waters [1]; the priority substances in surface water [1]; This Directive is to contribute to the progressive reduction of emissions of hazardous substances to water [1]; water containing substances resulting from the operations for exploration and extraction of hydrocarbons or mining activities [1]; daphnia or representative organisms for saline waters [1]; вміст = характеристики напластування:*

stratification characteristics of the groundwater [1]; вміст = викиди, відходи: the control of discharges and emissions into surface waters [1]; “Direct discharge to groundwater” [1]; discharge into surface water [1]; вміст = цільові показники: the environmental objectives for surface waters [1]; the ecological quality objectives for associated surface waters [1]; вміст = забруднювачі: the entry of pollutants into water [2]; discharge(s) of pollutants into groundwater [2]; pollutant(s) in(to) groundwater [2]; pollutants in water [1]; вміст = проблеми: transboundary water problems [1]; вміст = ціна: water-pricing policies [1];

15) посесивна інклюзивна схема² “CR-контейнер має СТ-вміст ВОДУ”: контейнер = водоносний горизонт/пласт/шар: aquifer of water [1]; the same aquifer of water used for geothermal purposes [1]; контейнер = пункт відбору: Drinking water abstraction points [1]; контейнер = водоочисна станція: a waste-water treatment plant [1]; контейнер = технічні засоби: waste-water collection and treatment facilities [1];

16) ідентифікаційна схема персоніфікації “ID-ВОДА є PS-персоніфікатором (власна назва)”: “Surface water”, “Groundwater”, “Inland water”, “Transitional waters”, “Coastal water”, “Water intended for human consumption”, The Drinking Water Directive [2]; The Bathing Water Directive [1]; The Urban Waste-water Treatment Directive [1]; the United Nations Convention on the protection and use of transboundary water courses and international lakes, approved by Council Decision 95/308/EC(15) [1];

17) ідентифікаційна схема характеристики “ID-ВОДА є СН-характеризатор”: the water [1]; this / these water(s) [2]; such waters [1];

18) компаративна схема подоби / метафори “CV-ВОДА є неначе МТ-корелят”: Water is not a commercial product [1]; Water is a heritage [1].

Наведене вище дає можливість змоделювати фреймову структуру еколого-економічного концепту WATER в англomовному водогосподарському метадискурсі (рис. 1).

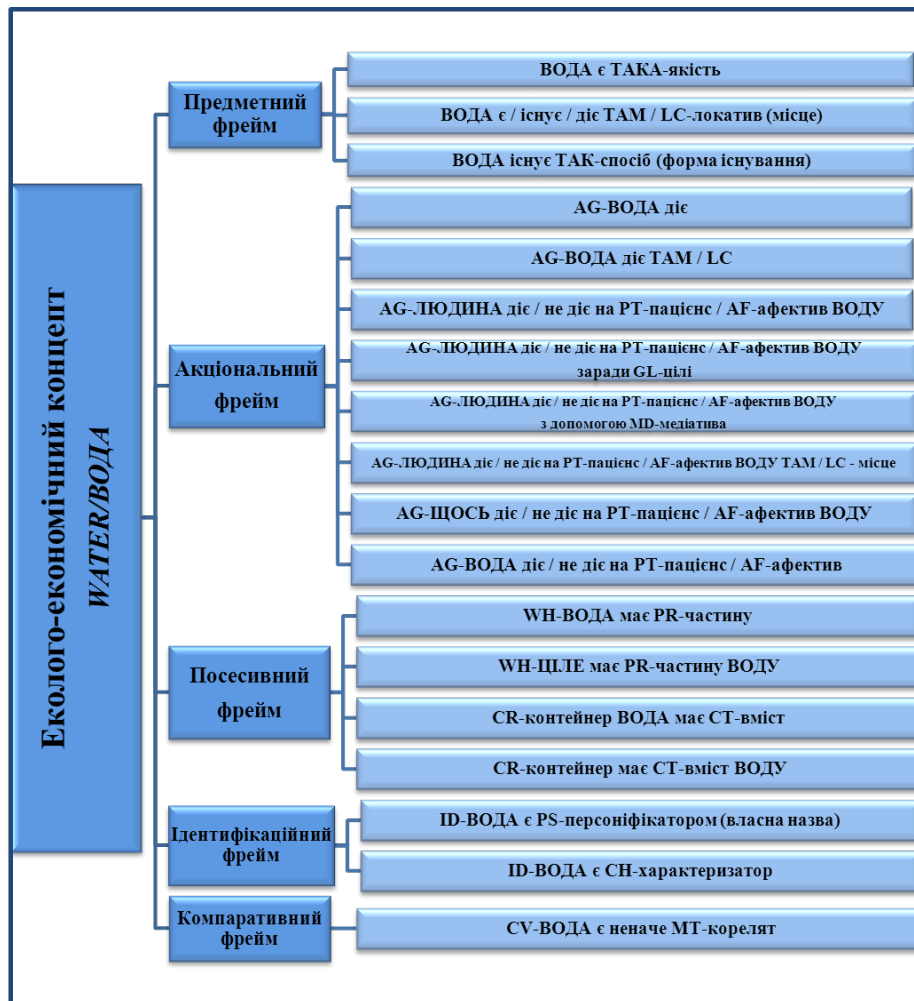

Рис. 1. Фреймова структура еколого-економічного концепту WATER

Отже, використавши методику фреймового моделювання було побудовано первинну концептуальну модель еколого-економічного концепту *WATER* в англomовному водогосподарському метадискурсі, яка відтворена у вигляді розгалуженої системи з фреймовою структурою. На основі описаного вище можна зробити висновок про те, що еколого-економічний концепт *WATER* у досліджуваному метадискурсі є відкритою системою, складові частини якої взаємодіють та доповнюють одна одну, має складну фреймову структуру. Аналіз фактичного матеріалу показав, що найбільш поширеними з виділених фреймів є предметний та посесивний фрейми. На нашу думку, домінування предметного фрейма пояснюється описовою характеристикою *ВОДИ* як речовини за її якістю, місцем та формою існування в англomовному водогосподарському

метадискурсі, а його посесивність демонструє зв'язок між частинами і вмістом *ВОДИ* як речовини.

Висновки та перспективи дослідження. Отже, за допомогою методики фреймового аналізу побудовано концептуальну модель еколого-економічного концепту *WATER* в англomовному водогосподарському метадискурсі. У результаті інтеграції досліджуваного концепту виникла абстрактна концептуальна мережа, інформаційні фрагменти якої, відбиті в значеннях як мовних одиниць різного рівня, так і у висловлюваннях, що розкривають зміст еколого-економічного концепту *WATER*. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у можливості визначення *основних статистичних закономірностей* та *варіацій* еколого-економічного концепту *WATER* в англomовному водогосподарському метадискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава, 2011. 844 с.
2. Ковалик Н.В. Методологія фреймового моделювання субдискурсу екології та природних ресурсів. *Лінгвістичні студії. Міжнародний збірник наукових праць Донецького НУ (Вінниця)*. 2017. Вип. 3. С. 108–113.
3. Куца В.А. Еколінгвістика як новітній напрям досліджень у сучасній науковій парадигмі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2021. № 52. Том 1. С. 120–122.
4. Вовк В.І. Екологічна економіка: від доктрини до політики. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8971/Vovk_Ekolohichna_ekonomika_vid_doktryny.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 11.10.2024).
5. Zhabotynska S. Principles of building conceptual models for thesaurus dictionaries. *Cognition, Communication, Discourse*. 2010. № 1. С. 75–92.
6. Жаботинська С.А. Семантика лінгвальних мереж у навчальному комбінаторному тезаурусі. *Studia Philologica. Філологічні студії. Збірник наукових праць*. 2019. Вип. 13. С. 17–27.
7. The EU Water Framework Directive. URL: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5c835afb-2ec6-4577-bdf8-756d3d694eeb.0004.02/DOC_1&format=PDF (дата звернення: 25.02.2024).